

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 486/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Krajským súdom v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sd 153/2008 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 So 5/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sd 153/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 So 5/2019 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej len „odporca“) rozhodnutím č. 440 419 7020 z 24. júla 2008 priznala sťažovateľovi starobný dôchodok. Sťažovateľ návrhom doručeným odporcovi 12. septembra 2008, odporcom predloženým 20. októbra 2008 krajskému súdu, podal opravný prostriedok, ktorým žiadal preskúmať toto rozhodnutie. Po vydaní celkove štyroch zmenových rozhodnutí odporcu rozhodol krajský súd o opravnom prostriedku sťažovateľa rozsudkom z 24. októbra 2018 tak, že všetky zmenové rozhodnutia odporcu potvrdil a účastníkom konania náhradu trov nepriznal. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom z 24. júna 2020 tak, že zmenil rozsudok krajského súdu, zmenové rozhodnutia odporcu zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, citujúc viacero nálezov ústavného súdu a rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), uviedol, že je nesporné, že napadnuté konanie na krajskom súde od podania opravného prostriedku až do vynesenia rozsudku z 24. októbra 2018 a postúpenia odvolania najvyššiemu súdu

„dňa 15.02.2019 do vynesenia rozsudku dňa 24.06.2020, trvá takmer 12 rokov a týmto som sa stal obeťou nezákonného prietahového konania, čím mi bola spôsobená ujma porušením mojich základných práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“. Sťažovateľ podal celkovo štyri sťažnosti na prietahy v konaní, avšak bez úspechu, a preto *„mi už ako sťažovateľovi nezostával žiadny iný právny inštitút ochrany môjho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a súčasného odstránenia stavu právnej neistoty, v ktorej sa v danom prípade ako sťažovateľ, ako osoba uplatňujúca si svoj právom chránený záujem na riešení svojho základného práva nachádzam, ako práve inštitút ústavnej sťažnosti podľa č. 127 ods. 1 Ústavy SR.“*. Podľa sťažovateľa k zbytočným prietahom v napadnutom konaní na krajskom súde a namietanom konaní na najvyššom súde svojím konaním nijako neprispel, ale prietahy sú objektívne spôsobené postupom všeobecných súdov.

4. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní na krajskom súde vedenom pod sp. zn. 6 Sd 153/2008 a v konaní na najvyššom súde vedenom pod sp. zn. 7 So 5/2019 boli porušené, a súčasne sa domáhal, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € a náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu (súdu) alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú,

pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom v napadnutom konaní a najvyšším súdom v jeho namietanom konaní.

14. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv

a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

15. Z petitu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „len“ konaním krajského súdu v napadnutom konaní a najvyššieho súdu v namietanom konaní, čím (jednoznačne) vymedzil aj predmet konania pred ústavným súdom.

16. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, , I. ÚS 132/03, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010, III. ÚS 24/2010).

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014).

Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 391/2016, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok ESĽP z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63; Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie ESĽP z 3. 3. 2009, č. 16970/05).

18. V naznačených súvislostiach ústavný súd poukazuje aj na ustálené východisko svojej judikatúry, podľa ktorého jednu zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy predstavuje skutočnosť, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 225/05, II. ÚS 67/06, III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

19. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh okrem iného vyplýva, že krajský súd rozhodol o opravnom prostriedku sťažovateľa rozsudkom z 24. októbra 2018 a najvyšší súd o podanom odvolaní sťažovateľa rozsudkom z 24. júna 2020. Rozsudok najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť 3. augusta 2020. Najvyšší súd v odôvodnení rozhodnutia v podstatnom uviedol, že *„využívajúc pritom (aj vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania) zákonom danú možnosť zmeny rozhodnutia krajského súdu a rozsudok krajského súdu postupom podľa § 492 ods. 1 SSP v spojení s § 250ja ods. 3, v spojení s § 250 1 ods. 2, s § 246c ods. 1 a s § 220 OSP zmenil tak, že napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.“*

20. Vo veci sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti (2. októbra 2020, pozn.) už teda netrval namietaný zásah zo strany krajského súdu ani najvyššieho súdu, ktoré si z hľadiska požiadavky odstránenia právnej istoty svoju úlohu v rámci napadnutého konania a odvolacieho (namietaného) konania splnili vydaním meritórneho rozhodnutia a jeho doručením účastníkom konania. Táto skutočnosť vylučuje, aby ústavný súd mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru konaním krajského súdu a najvyššieho súdu. V ďalšej fáze konania je úloha nastolenia stavu právoplatného rozhodnutia prenesená na odporcu, ktorého povinnosťou bude rozhodnúť o veci sťažovateľa aj v súlade s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 2 ústavy a z čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda bez zbytočných prietáhov.

21. Sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k napadnutému konaniu krajského súdu a namietanému konaniu najvyššieho súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020), a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu